

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на Академична длъжност „Професор” в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика; професионално направление 4.3. Биологически науки, научна специалност "Екология и опазване на екосистемите – Фитоекология", обявен в Държавен вестник бр. 88/13.10.2020 за нуждите на Биологическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

от проф. д-р Петър Желев Стоянов

Лесотехнически университет – София

В обявения конкурс е подал документи единствен кандидат – доц. д-р Росен Тодоров Цонев от катедра „Екология и опазване на околната среда“ на Биологическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“.

1. Кратко представяне на кандидата

Доц. д-р Росен Тодоров Цонев получава магистърска степен по специалност “Екология” в Биологическия факултет (БФ) на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ през 1998 г. От 1999 до 1992 г. е редовен докторант в катедра Ботаника на същия факултет. Докторската си дисертация на тема „Флора и растителност на Средна Дунавска равнина между долините на реките Вит и Студена” защитава през 2003 г. През 2002 г. след конкурс постъпва на работа като асистент в катедра Екология и опазване на околната среда на БФ. От 2010 г. е доцент.

2. Общо описание на представените документи по конкурса

Доц. д-р Росен Цонев е представил пълен комплект материали по конкурса, съгласно изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение, както и на Правилника за развитие на академичния състав на СУ „Св. Климент Охридски“.

3. Оценка на научните трудове и приноси

3.1. Обща характеристика на научната продукция и публикационна активност

Доц. д-р Росен Цонев участва в настоящия конкурс с трудове, които покриват необходимия минимум по ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение: по показател А1: 50 т. от дисертационен труд за придобиване на ОНС „Доктор“; по група показатели В: 110 т. от 6 публикации (при необходими 100 т.); по група показатели Г – 352 т. (при необходими 200 т.), по показател Д (цитирания) – 697 т. и по показател Е – 400 т. Тези данни показват, че той изпълнява всички минимални изисквания, предвидени в нормативните документи на национално и университетско ниво, като в редица случаи значително ги превъзхожда.

Общо за участието си в конкурса доц. д-р Росен Цонев е представил 49 публикации, от които 6 публикации са обединени като хабилитационен труд. От тези 6 публикации три са

в списания, попадащи в най-високия квартал (Q1), три – в списания от Q2 и една – в списание от Q3. Други 18 публикации са в научни списания, реферирани и индексирани в базите данни Web of Science (WoS) и/или Scopus, от които 11 са в списания и с Импакт фактор, и с импакт ранг, а 7 – в списания само с Импакт ранг. Кандидатът е посочил за *Acta Botanica Croatica* само импакт ранг, а всъщност, списанието има и импакт фактор, и то от много години. За 16 публикации е посочено, че са „в други специализирани и реферирани научни списания извън WoS и Scopus“, но всъщност, някои от списанията, като *Phytologia Balcanica*, след 2016 г. са реферирани в разширения обхват от бази данни в рамките на WoS. Други 4 публикации с повече от 30 съавтори са отделени от доц. Цонев в отделна категория. Пет от публикациите са монографии и книги, вкл. глави от монографии и една представлява учебник за студентите от БФ на СУ „Св. Климент Охридски“ със заглавие „Защитени територии и опазване на биологичното разнообразие“. Представената информация илюстрира публикационна активност, която впечатлява не само с големия брой на трудовете, но и с тяхното качество, което има израз във високия рейтинг на списанията, в които са публикувани.

3.2. Научноизследователска дейност

Научните трудове, представени от доц. д-р Росен Цонев съответстват на тематиката на конкурса. Приносите са добре структурирани, като тези в публикациите, обособени като хабилитационен труд, са представени отделно.

Приносите на доц. Цонев са в няколко направления, които той много добре е обособил в представената справка. Според мен най-съществените са в областта на класификацията на растителността. Изследваните от него синтаксони са от най-разнообразни екосистеми – от крайбрежни и блатни съобщества до типични горски местообитания. Тук могат да се посочат направените първи фитоценотични класификации на дъбовите гори в България, на серпентинитните съобщества, на горите от обикновен кестен, от черен бор, на растителните съобщества на Лидиевата жълтуга, на крайречната високотревна растителност, на европейската блатна растителност от клас *Phragmito-Magnocaricetea*, на макрофитната флора и растителност в ПР „Сребърна“, на влажните ливади „Раниславци“ и много други, които не е възможно и необходимо да бъдат изброявани в детайли в настоящото становище. Много съществен принос е и публикуваният *European Red List of Habitats*.

Характерно за бързо развиващата се област на класификацията на растителността с използването на съвременни методи, е коригирането и ревизирането на получени по-рано резултати и формираните на тяхна база схващания и хипотези. В тази връзка е направена мащабна ревизия на горите от обикновен и източен бук в Европа и Мала Азия и е предложена нова, осъвременена класификация. Подобна ревизия в европейски мащаб е направена и на крайбрежните многогодишни тревни съобщества и са установени седем географски обособени основни типове съобщества. В резултат на ревизията на растителността по крайбрежните дюни в Европа и в Средиземноморския регион, тя е класифицирана в 18 съюза, един от които

нов за науката. Към тази група приноси може да бъде отнесено и валидирането и ефективно публикуване на диагнозите на описани по-рано синтаксони.

В резултат на проучванията в твърде разнообразните растителни съобщества са описани и много синтаксони, представляващи новост за науката, или за територията на България и Балканския полуостров. Нови за науката са два съюза и най-малко десет асоциации, а новите за България синтаксони включват три съюза, един клас и много асоциации.

Тъй като приложението на метода на Браун-Бланке за класификация на растителността изисква много подробна инвентаризация на флората, част от приносите на доц. Цонев са и флористични. Те се изразяват в публикувани 4 вида нови за флората на България, а за много други видове е уточнено разпространението, като са посочени нови находища в различни флористични региони.

В резултат на солидната фундаментална подготовка и богатата биологична култура на доц. Цонев, той е постигнал приноси и извън областта на изследване на растителната покривка. Такива приноси касаят разпространението, местообитанията и природозащитния статус на няколко десетки вида птици, на жълтокоремника и на 11 вида гъби-макромицети.

Приносите с научно приложен характер са в резултат главно на активната природозащитна дейност на доц. Цонев, която е коментирана по-долу. Тези приноси включват характеристиката на флората, растителността и природните местообитания в различни природни територии с консервационно значение, като са установени две нови за страната местообитания от Приложение 1 на Директива 92/43/ЕС. Като научно-приложни приноси могат да бъдат оценени и създадените бази данни за растителността на Балканите и за влажните зони.

Научно-приложните приноси на доц. Цонев, освен в областта на природозащитата, включват и такива със значение за селското стопанство, свързани с проблемите на сладководните рибовъдни стопанства, с приложението на подмярка „Пасторализъм“, с екосистемните услуги на агроекосистемите у нас, с фуражните ресурси и др.

Общият преглед на научното творчество на доц. Росен Цонев дава основание за заключението, че постигнатите от него приноси впечатляват със своето разнообразие, мащабност и задълбоченост.

3.3. Цитиране на публикациите в националната и чуждестранна литература

Доц. Росен Цонев е представил справка за 430 цитирания на негови публикации, което, от една страна, превишава в пъти изискванията за академична длъжност професор, а от друга – не изчерпва всички цитирания на негови публикации. Бегла справка в Google Scholar показва, че всъщност цитиранията на негови публикации са доста повече. Това показва, че колегията у нас и в чужбина е запозната с научното творчество на доц. Цонев и го е оценила по достойнство.

4. Експертна и проектна дейност

Доц. Росен Цонев е участник в над 50 научни и научно-приложни проекти, свързани с инвентаризация на биологичното разнообразие в различни природни територии, класификация на растителността и опазването на природата. В редица международни проекти участва като национален координатор или ръководител на българския изследователски екип.

Висока оценка заслужава и приложената природозащитна дейност на кандидата. Той е автор на множество доклади по екологична оценка, оценка на въздействието и оценка за съвместимост на планове, програми и проекти с предмета и целите на опазване на защитените зони от натура 2000, както и доклади и оценки, свързани с други територии. В много от тези случаи той проявява активна гражданска и природозащитна позиция, макар и с цената на конфликти с представители на местни властови структури, организации с инвестиционни намерения и др. Определено може да се каже, че освен известен учен, той е и изтъкнат природозащитник.

5. Педагогическа дейност

Доц. Росен Цонев преподава пет дисциплини на студенти от бакалавърската и магистърската програма в БФ на СУ „Св. Климент Охридски“ и има почти двадесетгодишен опит като преподавател, преминал всички „стъпала“ от асистент, старши и главен асистент до доцент. Той е ръководител на множество дипломни работи за ОКС „Магистър“ и на един успешно защитил докторант.

6. Критични бележки и препоръки

Нямам съществени критични бележки.

7s. Обща оценка за съответствието на кандидата по условията на конкурса

Кандидатът доц. д-р Росен Цонев отговаря на всички задължителни условия и наукометрични изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ в Биологическия факултет на СУ „Св. Климент Охридски“. Той е един от водещите учени в областта на фитоценологията и класификацията на растителността у нас, признат и на международно ниво. Имал съм възможност да работя съвместно с него по различни научни и научно-приложни проекти и да се убедя в голямата му ерудиция и опит в изследването на растителната покривка. Той е доказал умения да работи както самостоятелно, така и в изследователска група, вкл. като ръководител. На базата на цялостното ми впечатление от научната продукция и другите достойнства на кандидата доц. д-р Росен Тодоров Цонев, декларирам, че подкрепям избора му за академична длъжност „Професор“ и препоръчвам на уважаемите членове на научното жури също да гласуват за присъждането на тази академична длъжност.

Дата: 03.02.2021 г.

Гр. София

Изготвил становището:

(проф. д-р П. Желев)